

řících ze dne 21. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 lit. a) tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čísla 9 b) Šu 281 tr. ř. snaží se stížnost dovoditi, že obžalovaný se stal beztrestným dle Šu 187 tr. zák. již tím, že nařídil 9. listopadu 1918 svému zřízenci, by kůži odvedl na příslušném místě; že rozkazu nebylo uposlechnuto, nemůže mu prý býti na újmu, poněvadž byl v době od 9. listopadu do 12. listopadu na obchodní cestě a nemohl splnění příkazu kontrolovati; také nelze žádati na továrníku pian, aby odnesl kůži sám vlastnoručně. Avšak stížnost přehlíží, že podmínkou beztrestnosti dle Šu 187 tr. zák. jest, aby pachatel z účinné lítosti dobrovolně a včas, dříve než se o činu dozví vrchnost, nahradil veškeru škodu, z činu vzešlou, tedy zejména vrátil odcizenou věc jejímu majiteli. Těmto podmínkám obžalovaný nedostál. Kůže byla u něho nalezena dne 12. listopadu 1918 při domovní prohlídce, byla policií zabavena a odvedena a na obžalovaného podáno trestní oznámení. Do této doby měl možnost obžalovaný sám věc vrátiti. Neučinil-li tak, spokojil-li se pouhým příkazem, nestaral-li se dále o jeho splnění, musí nésti sám následky svého jednání. Nelze ostatně nahlédnouti, proč by obžalovaný byl nemohl odvésti kůži osobně, když mu jako továrníkovi pian nevadilo, přijmouti ji od neznámého člověka na ulici a vlastnoručně odnésti domů.

Čís. 1136.

Pro přezkoumání vyšších stolic jest směrodatným pouze písemné vyhotovení rozsudku, nikoliv jeho ústní prohlášení.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Přečinu dle Šu 13 lich. zák. může se dopustiti i zřízenec v obchodu. Spadá sem též prodej knih antikvářem. Důležitá, potřebná kniha nestává se pro svou vzácnost v knižním trhu předmětem přepychovým.

(Rozh. ze dne 26. února 1923, Kr I 99/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Františka B-a a Bohuslava H-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 29. října 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými a to František B. přečinem dle Šu 13 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., Bohuslav H. spoluvinou na tomto přečinu dle §§ 5, 239 tr. zák. a Šu 13 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se nejprve důvodu zmatečnosti čís. 3 Šu 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že při hlavním přelíčení bylo porušeno a nebylo zachováno nařízení, jehož dbáti jest po zákonu přikázáno pod následky zmateč-

nosti. Předseda senátu, vyhláší rozsudek, prohlásil prý, že trest oběma obžalovaným uděluje se podmíněčně, byv však státním zástupcem upozorněn, že podmíněné odsouzení je v tomto případě vyloučeno, prohlásil, že trest oběma obžalovaným se uděluje bezpodmínečně. Nebyl prý proto vyhlášený rozsudek totožným s rozsudkem, na němž se soud dle poradního protokolu usnesl. V tom prý jest také patrný rozpor mezi poradním protokolem a vynesným rozsudkem a v důsledku toho důvod zmatečnosti čis. 4, správně čis. 5 Šu 281 tr. ř. Stížnost je bezdůvodna. Neuvádí ani, které ze zákonných ustanovení, v čis. 3 Šu 281 tr. ř. výslovně jmenovaných, bylo postupem soudu porušeno. Přicházeti by mohl v úvahu jedině předpis Šu 260 čis. 1 až 3 tr. ř., leč stížnost netvrdí jeho porušení v některém z těchto bodů, nanejvýš v bodě 3; nepopírá a popírá také nemůže, že trest, k němuž byli obžalovaní odsouzeni, nebyl vyhlášen. K tomu přistupuje, že zákon nepředepisuje, by obsah ústně prohlášeného rozsudku byl protokolárně zjištěn, takže pro přezkoumání jeho není tu podkladu. Tento je zjednán teprve napotomním písemným vyhotovením rozsudku, jež obsahovati musí všechny v Šu 270 tr. ř. vypočítané body. Případnou opravu připouští zákon v posledním odstavci citovaného Šu jen ohledně písemného vyhotovení rozsudku. Opravy ústně prohlášeného rozsudku zákon nezná. Za směrodatné pro další řízení, zejména tedy řízení zrušovací, lze uznati jen písemné vyhotovení rozsudku.

Ani ve věci samé nelze zmateční stížnosti dáti za pravdu. Nálezací soud posoudil věc právnicky bezvadně.

Zákon prohlašuje v Šu 13 zákona o lichvě trestným každého, kdo odepře prodej předmětů potřeby, nebude-li zároveň odebráno jiné zboží, nečině při tom rozdílu, v jaké roli se pachatel trestné činnosti účastní, zda jako majitel zboží či jako zřízenec. Že i zřízenec může býti podměttem trestného činu dle Šu 13 zákona o lichvě, je zřejmo také z ustanovení Šu 24 zákona o lichvě, v němž se mluví o případech, kde pro předražování byl odsouzen zřízenec, zmocněnec, zástupce nebo jiný orgán podniku. Je-li tudíž zjištěno, že obžalovaný B. odepřel koupěchtivému prodávci zmíněnou Terminologii Dra Kadlece a Dra Hellera, neodebere-li zároveň jiné knihy, je tím zjištěno jeho přímé pachatelství ve smyslu Šu 13 zákona o lichvě. Okolnost, že obžalovaný byl zřízencem spoluobžalovaného H-a a vykonavatelem jeho vůle, nevylučuje proto ještě nikterak jeho trestní zodpovědnosti, nýbrž může přijíti po případě v úvahu jen jako okolnost polehčující. Nelzeť důvodně tvrditi, že jednal jako pouhý nástroj svého zaměstnavatele, bez vlastní vůle. Zlého úmyslu se k Šu 13 zákona o lichvě nevyžaduje, stačí, byl-li si pachatel vědom svého činu v oněch směrech, jež se stanoviska Šu 13 mají význam, totiž toho, že činí prodej žádané knihy odvislým od odebrání knih jiných, o čemž dle zjištění rozsudku nemůže býti nejmenší pochybnosti. Tvrzením, že obžalovaný B. byl nezvratného přesvědčení, že nedopouští se trestného činu, uplatňuje stížnost v pravdě jen omyl právní, který však dle §§ 233 a 238 tr. zák. neomlouvá, poněvadž ku trestnosti činu se dle zákona nevyžaduje, by si pachatel uvědomil, že páchá činy, dle zákona trestné. Obžalovaný H. poukazuje jak v řízení před první stolicí, tak i ve zmateční stížnosti na všeobecný zvyk antikvářů, zachovávaný prý

před válkou a též i dnes, že knihkupci mezi sebou nabízejí si ku prodeji vedle cenných prodejných knih současně jako podmínku koupi knih neprodejných, po případě méněcenných, že tento zvyk vyskytuje se při obchodování nejen mezi knihkupci, nýbrž, a to ještě mnohem častěji, při koupi knih soukromníky, a že vzhledem k těmto zvyklostem, dle nichž jsou antikváři nuceni, kupovati knihy ve skupinách, prodávají je také ve skupinách, obsahujících poměrně knihy cenné a méněcenné. Leč tyto vývody nemohou obstáti před jasným doslovem zákona ani jeho vnitřním smyslem a účelem. Smyslem a účelem tohoto ustanovení je, brániti snahám, směřujícím k tomu, by ti, kdož si žádají koupiti určitý předmět potřeby nebo předměty potřeby určitého druhu, byl-li bez ohledu na svou potřebu nebo své přání přinuceni, odebrati ještě jiné zboží, kterého se prodávající, ať již pro nepatrný pravidelný odbyť nebo z jiných příčin hledí zbýti. Zákon nečiní výjimek nebo rozdílů ani co do jednotlivých odvětví obchodu ani co do jednotlivých druhů předmětů potřeby, neuznává žádných zvyklostí, třeba za míru platných, ani žádných výsad, zákaz jeho je absolutním a měly jim býti zasáhnuty právě takové formy válečné lichvy, které se vyvinuly ze snahy, by dosavad platné formy trestní byly obcházeny. K mírovým poměrům nelze přihlížeti, poněvadž v dobách válečných nastala podstatná změna poměrů na úkor spotřebitelstva, vyvolaná dostavivším se citelným nedostatkem různých předmětů potřeby, což úplně zvrátilo dosavadní poměry životní a vyšinulo platné zásady národohospodářské o nabídce a poptávce a jejich působivost na tvoření cen úplně z kolejí. Nelze uznati též nějaké zvláštní usance obchodní, poněvadž směrodatnými mohou býti jen pozitivní předpisy zákona lichevního. Bezpodstatnou je dále námitka stížnosti, že knihy vzácné, tak zvané rarity, dlužno posuzovati s hlediska předmětů přepychových. Mohouť z oboru platnosti Šu 1 zákona o lichvě vyloučeny býti jen takové předměty přepychové, které neslouží vůbec žádné potřebě životní, čehož však o knize, o níž tuto jde, zmizevší téměř z knižního trhu, právě pro její vynikající důležitost a potřebnost, nelze tvrditi. Je též na snadě, že čin obžalovaného H-a nestal se beztrestným ani tím, že i on musil koupiti knihy ve skupinách, neboť otázka beztrestnosti jeho jednání nemůže býti činěna odvislou od toho, že se téhož činu dopustily i některé osoby jiné.

Čís. 1137.

Při odsouzení pro přestupek Šu 477 tr. zák. nelze vysloviti ztrátu práva volebního, třebas čin spáchán byl z pohnutek nízkých a nečestných.

(Rozh. ze dne 27. února 1923, Kr I 1359/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v České Lípě ze dne 14. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem Šu 477 tr. zák., vyhověl však jeho odvolání, pokud napadlo výrok nalézacího soudu, že nastává u obžalovaného ztráta práva volebního, výrok tento zrušil a uvedl v tomto směru